Stichting Goois Natuurreservaat

Concept

Begroting

2026

Het Goois Natuurreservaat wordt gesteund
door de Nationale Postcode Loterij

COLOFON

Uitgave:

Stichting Goois Natuurreservaat

Nieuwe Meentweg 2

1217 DZ Hilversum

Postbus 1001
1200 BA Hilversum
www.gnr.nl
kvk nummer: 41223080

RSIN/fiscaal nummer: 001939270

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Uitgangspunten voor de begroting 2026	5
	2.1 Inhoudelijke uitgangen	5
	2.2 Financiële uitgangspunten	6
3.	Begroting 2026	7
	3.1 Begroting 2026 op basis van inhoudelijke programma's	7
	3.2 Begroting 2026 op basis van staat van baten en lasten RJ 650	20
4.	Risicoparagraaf 2026	24
5.	Ontwikkeling participantenbijdragen	26
6.	BTW-compensatie	28

Bijlage 1: Projectenprogramma GNR 2025-2028

1. Inleiding

De voorliggende conceptbegroting is als volgt opgebouwd.

Eerst is er aandacht voor de uitgangspunten voor de begroting 2026. Er zijn zowel inhoudelijk als financiële uitgangspunten.

Na de uitgangspunten volgt de begroting zelf, in hoofdstuk 3. Deze kent als het ware, twee gezichten. Eén via de inhoud op basis van de inhoudelijke programma's (paragraaf 3.1) . En daarnaast de begroting op basis van de staat van baten en lasten, een meer financiële insteek (paragraaf 3.2).

Bij de begroting hoort een risicoparagraaf die is opgenomen in hoofdstuk 4.

Hoofdstuk 5 biedt inzicht op de meerjaren-ontwikkeling van de participantenbijdrage.

In hoofdstuk 6 wordt een beeld gegeven van het financieel beheer in de vorm van een recapitulatie van de programma's, de geprognotiseerde balans, het weerstandvermogen en informatie over de BTW-compensatie.

2. Uitgangspunten voor de begroting 2026

2.1 Inhoudelijke uitgangspunten voor 2026

Er zijn binnen GNR diverse beleidsdocumenten die richtinggevend zijn voor het handelen van de stichting. De belangrijkste zijn de beheervisie 2020 en het Beleidsplan 2024-2027. De inhoudsrelevante zaken uit het nieuwe beleidsplan zijn in deze begroting meegenomen en verwerkt.

Enkele belangrijke inhoudelijke speerpunten zijn:

1. **Grondverwerving**
   De natuur en het milieu staan onder grote druk en er is ondanks alle positieve maatregelen nog steeds sprake van vormen van versnippering. Het verwerven (en in aanvulling daarop het inrichten en beheren) van gronden draagt bij aan robuustheid en onderling verbondenheid van natuurgebieden van het Goois Natuurreservaat en daarmee met de versterking van de flora en fauna . Grondverwerving is dan ook een belangrijke activiteit. In het beleidsplan is opgenomen dat gestreefd wordt naar een meer doelgerichte en offensieve aanpak van grondverwerving.

2. **Opkomen voor de natuur**
   De regio Gooi en Vechtstreek blijft een druk bevolkt gebied waar allerlei ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden. We blijven het overheidsbeleid beïnvloeden en opkomen voor de natuur bij ruimtelijke ontwikkelingen (belangenbehartiging) om de kansen voor de natuur, het landschap en de eraan verbonden recreatieve en erfgoedbelangen te beschermen. Dat doen we primair vanuit het gezichtspunt van het natuurgebied Goois Natuurreservaat.

3. **Natuurverbindingen.**
   Het Gooi kent de hoogste dichtheid van natuurverbindingen in Nederland. Dat is ook noodzakelijk, want in de loop der tijd zijn de natuurgebieden in het Gooi sterk versnipperd. Ontsnippering en het verbinden van natuurgebieden blijft de komende jaren de nodige aandacht vragen. Bijvoorbeeld: Er ontbreekt nog 1 grote verbinding tussen de Westerheide en de Zuiderheide en optimalisering van bestaande verbindingen; ook blijft de aanleg van kleine fauna voorzieningen nodig.

4. **Biodiversiteit-soortenrijkdom**
   Versterking van de biodiversiteit is en blijft - in lijn met onze beheervisie, beleidsplan en de beheerplannen - een hoofdthema. De milieueffecten op lucht, water en bodem, klimaatverandering en recreatie leiden tot druk op de natuur en achteruitgang van de biodiversiteit. Bescherming van de

natuur en versterking van de biodiversiteit door doelgericht beheer is noodzakelijk. In 2026 is een notitie over biodiversiteit en natuurkwaliteit in het Goois Natuurreservaat opgesteld.

5. **Recreatie; in balans met de natuur**
   De ligging van het Goois Natuurreservaat in de directe omgeving van de verschillende stedelijke gebieden in en om het Gooi brengt vanzelfsprekend met zich mee dat de natuurgebieden volop worden gebruikt door de inwoners van de regio om te wandelen, te fietsen, te sporten en paard te rijden. Dat levert de nodige drukte op in de natuurgebieden waarvan het de vraag is of de natuur dit nog kan dragen. Daarnaast zijn er nog diverse andere drukfactoren op de natuur, zoals stikstofbelasting, verdroging, versnippering en klimaatveranderingen. De komende jaren streven wij naar een verbetering van de balans tussen natuur en recreatie.

6. **Draagvlak en steun**
   GNR blijft zich inzetten voor het voortzetten en versterken van educatie, fondsenwerving, naamsbekendheid, en het draagvlak onder de inwoners van het Gooi en de bereidheid van inwoners om GNR langdurig te steunen (ambassadeurschap; onder het motto van 'zo koesteren we samen ons groene thuis').

7. **Projecten**
   Het Goois Natuurreservaat zal ook de komende jaren weer een aantal projecten realiseren of opstarten dankzij de beschikbare middelen vanuit de samenwerking in LandschappenNL (NPL-bijdragen) zoals zijn opgenomen in het bestemmingsfonds investeringen en projecten. Daarnaast zijn er gelden beschikbaar gesteld via de Stichting Steun Goois Natuurreservaat, de Provincie Noord-Holland, vermogensfondsen en particuliere giften.
   De projecten leveren meerwaarde op voor de natuur en haar bezoekers. Daarnaast maken de giften en fondsen van fondsenwerving het mogelijk om onze vrijwilligers- en educatieactiviteiten en de informatievoorziening (zoals infoborden, website, brochures) op peil te houden.

8. **Duurzaamheid**
   We gaan verder met inzetten op duurzaamheid. Daarvoor heeft het GNR de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties (SDG's) omarmd die waar mogelijk wordt vertaald naar onze werkwijze en bedrijfsvoering. In het kader van de duurzaamheidsopgave is Duurzaamheidsbeleid vastgesteld en wordt geleidelijk gewerkt aan versterking van verduurzaming van de bedrijfsvoering. Dat geldt in het bijzonder voor de huisvesting van GNR; er wordt de komende jaren gewerkt aan een toekomstbestendige huisvesting van GNR.

2.2 Financiële uitgangspunten voor 2026

In het licht van de effecten van "het ravijnjaar" voor onze participanten hebben we bij het opstellen van de begroting 2026 voor het GNR ook de nodige terughoudendheid betracht Zoals uit de 1e begrotingswijziging 2025 bleek had de in 2024 afgesloten CAO een fors hogere structurele doorwerking dan waarbij bij het opstellen van de begroting 2025 rekening mee was gehouden.(geraamde loonstijging 5,4%, werkelijke loonstijging ca 7,35% op jaarbasis) Dit nadeel is opgevangen binnen de exploitatie-begroting van het GNR, zonder daarbij de participantenbijdragen structureel extra te verhogen

Voor de begroting 2026 en verder van het GNR wordt uitgegaan van bestaand beleid. De financiële consequenties van nieuw beleid worden hetzij door een herschikking van binnen de geraamde uitgaven, dan wel door het verwerven van structureel nieuwe/hogere inkomsten (buiten de participantenbijdragen om) gedekt. Het projectenprogramma wordt periodiek geactualiseerd. Voor nieuwe projecten zoekt het GNR eerst financiële dekking voordat gestart gaat worden.

We streven naar een stabiele ontwikkeling in de meerjarenbegroting, echter als gevolg van mondiale ontwikkelingen zijn met name de loon- en prijsontwikkeling nog immer aan stevige fluctuaties onderhevig. Hetgeen ook de nodige gevolgen/risico's heeft voor het financieel perspectief van het GNR.

Loon- en prijsontwikkeling.
Op het personeel van de stichting is de CAO voor de provincies van toepassing. Op dit moment (voorjaar 2025) zijn de onderhandeling voor een nieuwe CAO voor de periode 1/7/2025 tot en met 31/12/2026 opgestart. De uitkomsten hiervan zijn nog niet bekend, wel dient rekening gehouden te worden met een forse stijging.

Voor de loon- en prijsstijging in de begroting wordt rekening gehouden met de percentages, zoals in de laatst gepubliceerde Macro Economische Verkenningen voor de betreffende jaren (publicatie kerngegevens collectieve sector), zoals die ook zijn opgenomen in de Septembercirculaire voor de uitkeringen uit het gemeentefonds.

De Septembercirculaire 2024 wordt gebruikt voor de percentages voor de begroting 2026. In deze circulaire wordt voor 2026 de loonmutatie geraamd op 3,4% (prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers) en de prijsmutatie op 2.2 % stijging (prijs netto materiële overheidsconsumptie). Voor 2026 houdt dit een stijging in van de loongevoelige component in de participantenbijdrage van € 92.160 en een prijsgevoelige component van € 22.590. De totale toename voor 2025 komt daarmee op totaal € 114.750. De totaal berekende participantenbijdrage 2026 komt daarmee op € 3.786.340. Ten opzichte van 2025 een stijging van ruim 3,1%.

3. Begroting 2026

In paragraaf 3.1 is de begroting weergegeven op basis van de inhoud; door middel van een indeling naar programma's. Het betreft de programma's

- Natuur en recreatie
- Projecten
- Communicatie, draagvlak, educatie, voorlichting en vrijwilligers
- Belangenbehartiging, beleid en participanten.

Dit biedt goed zicht op de vele facetten van de inhoud van ons werk.

In verband met de overgang naar de Richtlijn 650 Fondsenwervende instellingen van de Raad voor de Jaarverslaggeving wordt in paragraaf 3.2 dezelfde begroting in een andere opzet weergegeven. Dit betreft weergave volgens de voorgeschreven modellen van de RJ 650. Vanaf het begrotingsjaar 2027 zal paragraaf 3.1 ook aangepast worden aan deze nieuwe opzet.

3.1 Begroting 2026 op basis van de inhoudelijke programma's

Hieronder is de programma-indeling gebruikt zoals die de afgelopen jaren is toegepast.

3.1.1 Natuurbeheer en recreatie

Subsidiestelsel Natuur en Landschapsbeheer

De stichting komt in aanmerking voor provinciale natuurbeheersubsidie in het kader van het Subsidiestelsel Natuur en Landschapsbeheer (SNL). Er zijn twee beschikkingen. De belangrijkste is de beschikking van de provincie Noord-Holland die betrekking heeft op nagenoeg alle natuurgebieden. Voor een heel klein deel ontvangen we subsidie via SNL van de provincie Utrecht. Vanaf 2023 is een nieuwe beschikkingsperiode voor de gebieden in Noord-Holland ingegaan, die loopt tot en met 2028. De totale SNL-vergoeding is gebaseerd op standaardkostprijzen waarvoor een vergoeding van 84% wordt ontvangen. Voor de aanvraag voor de SNL is gebruik gemaakt van ons beheersysteem. Hierdoor is het mogelijk een gedetailleerdere aanvraag en de jaarlijkse wijzigingen te maken, waardoor specifieke beheer worden meegenomen in de beschikking. GNR is gecertificeerd voor de SNL en heeft in 2024 via een externe audit een hernieuwd SNL certificaat ontvangen.

Beheerplannen

Voor het beheer van de natuurterreinen is een beheerplan noodzakelijk. In 2020 is een nieuwe beheervisie vastgesteld; in lijn daarmee is het beheerplan 2020-2032 opgesteld. Het beheerplan wordt vervolgens uitgewerkt tot (jaarlijkse) activiteitenplanningen voor het dagelijks beheer van de verschillende terreinen. In de jaarlijkse activiteiten worden de reguliere activiteiten opgenomen maar ook specifieke activiteiten die moeten leiden tot verdere natuurontwikkeling of terreinverbeteringen. Hierbij horen naast natuur- ook de cultuurhistorische en recreatieve maatregelen. Daarbij staat voorop dat we de voor het Gooi kenmerkende natuur-, cultuurhistorische- en landschapswaarden op een zorgvuldige en deskundige manier beheren. Door het gebruik van het beheer registratie systeem (BRS) dat onderdeel uitmaakt van de beheerplannen, wordt steeds inzichtelijker wat de reguliere en vervangingskosten zijn voor beheer gerelateerde zaken. De vervangingskosten worden meegenomen in het jaarlijks beheer.

Natuurbeheer

Het beheer van de bossen, heidevelden, graslanden, akkers (engen) e.d. vindt plaats volgens de uitgangspunten zoals vastgesteld in onze beheervisie, beleidsplan en beheerplannen en sluit aan bij de voorwaarden van de subsidiebeschikking SNL. Dit betekent, een beheer gericht op instandhouding van het natuurtype en (zo mogelijk verhoging van) de natuurkwaliteit. In ons beheer wordt actief gewerkt aan versterking van natuurlijkheid en biodiversiteit door het bevorderen van variatie, kleinschaligheid, structuur en diversiteit. De verscheidenheid en overgangen van natuurtypen geeft een verhoogde soortenrijkdom. Daarnaast zijn we ons bewust van invloeden van buitenaf, zoals stikstofdepositie, klimaatverandering, droogte en beschikbaarheid van water van goede kwaliteit. Waar mogelijk wordt hier in ons beheer op ingespeeld.

Het beheer wordt gepland, vastgelegd en gemonitord met behulp van het GNR-beheerregistratiesysteem (BRS). Deze opgeslagen gegevens vormen ook de basis voor de jaarrapportage voor de SNL.

Belangrijk hierbij is de monitoring van de flora en fauna en bijbehorende natuurontwikkeling. In de komende jaren wordt nog gerichter en meer planmatig de flora en fauna gemonitord, zodat we beter zicht hebben op de ‘stand van de natuur’ in het Goois Natuurreservaat en de ontwikkelingen ervan en nóg gerichter maatregelen kunnen nemen om de soortenrijkdom in het Goois Natuurreservaat te behouden en verder te verbeteren. Dit doen we door naast de jaarlijkse monitoring voor SNL en de daarbij behorende kwaliteitstoets. Dit gebeurt in een cyclus van zes jaar. In 2025 wordt het zesde jaar van deze ronde afgesloten, zodat we in 2026 de tweede kwaliteitstoets kunnen uitvoeren. Hiermee kunnen we een vergelijking maken met de vorige monitoring periode. Daar wordt er gebruik gemaakt van monitoring door vrijwilligers van de diverse soortengroepen. En er wordt specifieke monitoring uitgevoerd voor bijvoorbeeld natuurverbindingen of programma natuur.

Bijzondere soortenmonitoring is opgenomen in het BRS. Hiermee kunnen de resultaten van de monitoring betrokken worden bij de jaarlijkse beheerplannen.

Er blijft aandacht voor aanleg en optimalisering van natuurverbindingen. Bij de reeds aangelegde natuurbruggen Hoorneboeg en Laarderhoogt gaat het GNR in het belang van de fauna de aanliggende natuurgebieden de komende jaren geleidelijk en kleinschalig herinrichten.

Recreatie

De natuurterreinen van de stichting zijn grotendeels en op allerlei manieren voor het publiek opengesteld. Vele honderdduizenden bezoekers wandelen, fietsen, rijden paard, laten de hond uit en sporten in het Goois Natuurreservaat. Ook zijn er diverse wandeltochten en sportevenementen. Er zijn toegankelijkheidsbepalingen van kracht om de recreatie te reguleren. Het recreatiebeheer richt zich op instandhouding van het omvangrijke pakket aan de recreatieve voorzieningen en mogelijkheden zoals zitbanken, klaphekken in begrazingsraster, picknicksets, wandelroutemarkeringen etc.

Er is op diverse locaties en tijdstippen sprake van grote recreatieve drukte en er zijn zorgen over de impact op de natuur. Het streven is de balans tussen natuur en recreatie te verbeteren onder andere door een herziene zonering toe te passen. De recreatiemonitor die in 2023 is opgezet geeft informatie over de recreatie druk in bepaalde gebieden. In aanvulling daarop wordt in 2025-2026 een onderzoek naar de draagkracht van de Gooise natuur voor recreatie uitgevoerd. Beiden zijn ingrediënten voor een uit te werken recreatieve zonering. In 2024 zijn we al begonnen met zonering met aanpassingen van rustgebieden, hondenregeling, het verminderen van ingangen en het dichtleggen van sluippaadjes. Hierbij wordt gezorgd dat toegankelijkheid van een gebied gewaarborgd wordt, maar er ook voldoende bescherming en rust is voor de natuur

Veiligheid

De veiligheid voor mens en dier is belangrijk. Wij zetten in op het in stand houden van duidelijke en veilige wandel-, fiets- en ruiterroutes. Als er onveilige situaties in onze terreinen worden gesignaleerd, ondernemen wij actie. De inrichting en het beheer van de schaapskooi en begrazingsbeheer gebeurt met aandacht voor dierenwelzijn en veiligheid naar mensen (werknemers en bezoekers), bijvoorbeeld ten aanzien van risico's op zoönoses (van dier op mens overdraagbare ziekten).

We onderhouden actief contact met veiligheidsorganisaties (politie, brandweer en ambulancedienst) en nemen zo nodig maatregelen. Hierbij is specifiek aandacht voor natuurbranden en toegankelijkheid van de gebieden in geval van ongelukken en incidenten.

Grondverwerving

In potentie zijn alle terreinen in het Gooi met natuurschoon (met waarden van natuur en landschap, al dan niet gecombineerd met recreatie en cultuurhistorie) voor de stichting aankoopwaardig. Per situatie wordt bekeken of verwerving wenselijk en mogelijk is. Naast een meer actieve grondverwervingsstrategie is het ook zinvol om kleine incourante stukjes grond met een andere functie dan natuur en zonder natuurwaarde en of aansluiting op andere natuur, af te stoten.

Het GNR heeft niet alleen gronden, maar ook opstallen/gebouwen. Er is een visie op het gebouwenbeheer ontwikkeld waarin is opgenomen welke gebouwen van belang zijn om te behouden en in stand te houden.

Gastheerschap

Afgelopen jaren is gebruik gemaakt van extra financiële middelen voor versterking van gastheerschap, toezicht en handhaving. In de afgelopen jaren is er extra capaciteit gerealiseerd en ingezet. Zo zijn er nu zes boswachters/BOAs actief.

Financiën

Natuurbeheer en recreatie (inclusief vastgoed)	begroting 2026		
	REK 2024	B2025 G	B2026
Totale lasten regulier	€ 2.983.862	€ 3.034.740	€ 3.101.685
Totale baten regulier	€ 1.689.631	€ 1.578.495	€ 1.604.160
Saldo regulier	**€ -1.294.231**	**€ -1.456.245**	**€ -1.497.525**
Totale lasten incidenteel	€ 247.412	€ 181.800	€ -
Totale baten incidenteel	€ 2.338.819	€ 36.100	€ -
Saldo incidenteel	**€ 2.091.407**	**€ -145.700**	**€ -**
Saldo voor mutaties reserves	**€ 797.176**	**€ -1.601.945**	**€ -1.497.525**
Toevoeging aan reserve	€ 2.303.720	€ 27.090	€ 27.520
Onttrekking aan reserve	€ 247.412	€ 125.000	€ -
Saldo na mutaties reserves	**€ -1.259.132**	**€ -1.504.035**	**€ -1.525.045**

Toelichting mutatie t.o.v. 2025 gewijzigd

Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
Toelichting éénmalige mutaties:			
Vervallen incidenteel budget 2025 vervanging hekwerken en rasters	€ -125.000		€ 125.000
Vervallen incidentele beheerbudgetten 2025	€ -56.800		€ 56.800
Vervallen éénmalige subsidie groene BOA's 2025		€ -60.000	€ -60.000
Vervallen éénmalige raming 2025 verminderde huuropbrengsten		€ 23.900	€ 23.900
Toelichting structurele mutaties:			
Loonstijging	€ 35.100		€ -35.100
Prijsmutatie	€ 18.370		€ -18.370
Doorwerking jaarrekening 2024	€ 13.475		€ -13.475
Hogere huren/pachten/beheervergoeding i.v.m. indexering 2026		€ 25.665	€ 25.665
Ten gunste/laste van eigen reserves en voorzieningen			
Toevoeging reserves, prijsmutatie jaarlijkse dotaties	€ 430		€ -430
Vervallen dekking vervanging rasterers/hekwerken 2025		€ -125.000	€ -125.000
Totalen	**€ -114.425**	**€ -135.435**	**€ -21.010**

3.1.2 Projecten

Projectenprogramma
Het projectenprogramma biedt inzicht in de geplande projecten en draagt bij aan een projectmatige aanpak en een betere sturing op realisatie van projecten.

Projecten die in 2025 (en de daaropvolgende jaren) in uitvoering zijn:
- *Nieuwbouw groepsverblijf 't Laer;*
- *Vernieuwen of in sommige gevallen opheffen van parkeer- en dagrecreatieterreinen;*
- *Vervolg op het lopende educatieproject om openstaande wensen uit de educatievisie te realiseren;*
- *Uitvoeren optimalisatie natuurverbinding Hoorneboeg (incl. deelgebied Hilversums Wasmeer);*
- *Uitvoeren optimalisatie natuurverbinding Laarderhoogt;*
- *Uitbreiden van het rustgebied bij en optimaliseren van de toelopen van de Natuurbrug Laarderhoogt (anticiperend op de aanleg van de nieuwe woonwijk Buurtschap Crailo);*
- *Realiseren van het uitvoeringsplan van het Programma Natuur, fase 1; dat wil zeggen*
    - *onderzoek naar verzuring van bodem van bossen en heide en eventueel toepassen van steenmeel als bodemherstelmaatregel en*
    - *bestrijding Japanse Duizendknoop*
- *Participeren in het provinciale project om te komen tot een definitief ontwerp voor natuurbrug N525/Westerheide*
- *Opstellen en uitvoeren van een visie en ontwikkelplan voor de oude schaapskooi in Laren*
- *De voorbereiding en wellicht al begeleiding van de bouw van de toekomstbestendige huisvesting van de werkorganisatie van GNR in combinatie met de Infoschuur.*

De in 2022 goedgekeurde projecten van Programma Natuur Fase 1 (maatregelen in verband met de hoge stikstofbelasting in onze natuurgebieden) waarvoor subsidie is toegekend, zijn in 2025 en 2026 in de uitvoeringsfase. In het voorjaar van 2025 wordt een aanvraag ingediend voor fase 2, die gericht zal zijn op de uitvoering van maatregelen op basis van de resultaten uit fase 1. Bij toekenning is start van de maatregelen voorzien in 2026.

Voor een deel van deze projecten zullen in 2025 inventarisaties en/of planuitwerkingen worden opgesteld. Op basis daarvan worden keuzes gemaakt voor de uitvoeringsfase. Dat zorgt ervoor dat de financiële raming en planning van deze projecten een onzekerheidsmarge kent. Het projectenprogramma wordt gedurende het begrotingsjaar regelmatig geactualiseerd op basis van de dan beschikbare informatie.

Projecten	**begroting 2026**		
	REK 2024	**B2025 G**	**B2026**
Totale lasten regulier	€ 239.710	€ 238.520	€ 248.090
Totale baten regulier	€ -	€ -	€ -
Saldo regulier	**€ -239.710**	**€ -238.520**	**€ -248.090**
Totale lasten incidenteel	€ 832.479	€ 2.094.940	€ 3.450.974
Totale baten incidenteel	€ 892.120	€ 1.456.210	€ 2.585.244
Saldo incidenteel	**€ 59.641**	**€ -638.730**	**€ -865.730**
Saldo voor mutaties reserves	**€ -180.069**	**€ -877.250**	**€ -1.113.820**
Toevoeging aan reserve	€ -		€ -
Onttrekking aan reserve	€ 113.763	€ 823.000	€ 1.050.000
Saldo na mutaties reserves	**€ -66.306**	**€ -54.250**	**€ -63.820**

Specificatie van de organisatieonderdelen	***Lasten***	***Baten***	***Saldo***
Projectenburo	*€ 248.090*	*€ 184.270*	*€ -63.820*
Projecten	*€ 3.635.244*	*€ 3.635.244*	*€ -*
Totalen	***€ 3.883.334***	***€ 3.819.514***	***€ -63.820***

Toelichting mutatie t.o.v. 2025 gewijzigd

Omschrijving	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Toelichting éénmalige mutaties:			
Zie het geactualiseerde projectenprogramma bij deze begroting	€ 1.356.034	€ 1.129.034	€ -227.000
Toelichting structurele mutaties:			
Loonmutatie	€ 9.570		€ -9.570
Ten gunste/laste van eigen reserves en voorzieningen			
Dekking projecten tlv bestemmingsreserves/-fondsen		€ 227.000	€ 227.000
Totalen	**€ 1.365.604**	**€ 1.356.034**	**€ -9.570**

3.1.3 Communicatie, draagvlak, educatie, voorlichting en vrijwilligers

Mensen vinden de natuur vaak vanzelfsprekend. Maar dat is het absoluut niet! Het is echt bijzonder dat we in zo'n sterk verstedelijkt gebied nog zoveel natuurwaarde hebben. Het is daarom belangrijk dat wij als organisatie laten zien wat er nodig is om de Gooise natuur en landschap te behouden. Dit draagt bij aan draagvlak/begrip voor ons werk als natuurbeschermingsorganisatie. Een toename in zichtbaarheid is hiervoor noodzakelijk.

Eind 2025 wordt de profilerings- en fondsenwervingsstrategie geëvalueerd, wat op onderdelen tot wijziging in focus en uitvoering kan leiden in 2026. Op hoofdlijnen zal de ingezette koers worden voortgezet, omdat we zien dat deze succesvol is. GNR is de laatste jaren steeds zichtbaarder geworden en het aantal donateurs en andere giften groeien gestaag. Aanvullend hierop worden al voorbereidingen getroffen om in 2026 een campagne te starten rond het aankoopfonds, om zo middelen in te zamelen om snel te kunnen schakelen wanneer interessante percelen beschikbaar komen.
We hebben in 2024 het voornemen uit het beleidsplan opgepakt om het ambassadeurschap van inwoners te definiëren en verder vorm te geven, dit wordt in 2025 geïmplementeerd met een doorloop naar 2026 en later. Het versterken van het ambassadeurschap van eenieder die betrokken is of zich betrokken voelt bij het GNR vraagt immers om continue aandacht

Vanaf 2022 is de educatievisie met een looptijd van 3 jaar tot uitvoering gebracht. Het GNR wil bereiken dat alle jeugd in het Gooi tussen 4 en 18 jaar via een educatieprogramma topervaringen beleeft in de natuurgebieden van het Gooise Natuurreservaat. Daarnaast wil het GNR ook voor inwoners/volwassen bezoekers aan de gebieden een aantal specifieke activiteiten aanbieden, met name in aansluiting op actuele ontwikkelingen. Met deze ervaringen en activiteiten willen wij bereiken dat deze doelgroepen het verhaal van de Gooise natuur leren kennen, een band opbouwen met de natuur in hun eigen omgeving, respect en zorgzaamheid ontwikkelen en het belang inzien van natuurbescherming. Medio 2025 wordt dit project afgerond. Omdat niet alle wensen uit de educatievisie een plek konden krijgen in het lopende project, willen we eind 2025 of het begin van 2026 starten met een vervolgproject.

Naast educatieve programma's zijn ook educatieve faciliteiten van belang. Alle voorbereidingen zijn in volle gang, voor de nieuwbouw van het Groepsverblijf 't Laer. Het nieuwe groepsverblijf wordt wordt opgeleverd in 2026. Deze accommodatie verhuren wij aan scholen die een groepsruimte zoeken voor natuurbeleving, natuureducatie of veldonderzoek. Ook biedt het gebouw onderdak aan groepen die kleinschalig natuurbeheer verrichten. Momenteel is het oude groepsverblijf gesloten en zal, in verband met de nieuwbouw, in 2025 worden gesloopt.

We gaan in 2026 investeren in de educatieve functie en uitstraling van schaapskooi Blaricum als belangrijk ontmoetingspunt voor bezoekers. Ook zijn er dan plannen uitgewerkt om de oude schaapskooi bij Laren als informatie- en educatieruimte in te richten.

We werken al jaren samen met een aantal natuur-, educatie- en erfgoedpartners in de regio. Gezamenlijk wordt de Infoschuur geëxploiteerd; de kosten/opbrengsten worden gedeeld. Deze samenwerking wordt waardevol gevonden en voorgezet.

Bij het Goois Natuurreservaat zijn zo'n 380 vrijwilligers actief. Er zijn vrijwilligers die het leuk vinden om op een vaste ochtend of middag in de week met zaag en schop aan de slag te gaan. Ook zijn er vrijwilligers die presentaties, excursies en voorlichting geven over en in de natuur en er zijn vrijwilligers die flora en fauna inventariseren. Het vrijwilligersbestand is de afgelopen jaren gestaag gegroeid, dat is natuurlijk geweldig maar groei is geen doel op zich. Voor de komende jaren willen we de groep vrijwilligers op een gelijk niveau te houden, zodat ieder ook de aandacht en begeleiding kan krijgen die hij/zij verdient. We betrekken de vrijwilligers bij de doelstellingen en het werk van GNR en zetten in op het verder professionaliseren van de werkzaamheden door middel van uitwisseling van ervaringen en training. Ook zorgen we ervoor dat de faciliteiten voor

vrijwilligers op orde zijn zoals gereedschap en kleding, en plekken waar vrijwilligers kunnen verzamelen en spullen kunnen opbergen.

Financiën

Communicatie, educatie, voorlichting en vrijwilligers	**begroting 2026**		
	REK 2024	**B2025 G**	**B2026**
Totale lasten regulier	€ 619.005	€ 634.595	€ 671.425
Totale baten regulier	€ 181.260	€ 291.720	€ 296.720
Saldo regulier	**€ -437.745**	**€ -342.875**	**€ -374.705**
Totale lasten incidenteel	€ -	€ 10.930	€ -
Totale baten incidenteel	€ 144.774	€ -30.740	€ -
Saldo incidenteel	**€ 144.774**	**€ -41.670**	**€ -**
Saldo voor mutaties reserves	**€ -292.971**	**€ -384.545**	**€ -374.705**
Toevoeging aan reserve	€ 144.774	€ -	€ -
Onttrekking aan reserve	€ -	€ 20.000	€ -
Saldo na mutaties reserves	**€ -437.745**	**€ -364.545**	**€ -374.705**

Toelichting mutatie t.o.v. 2025 gewijzigd			
Omschrijving	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Toelichting éénmalige mutaties:			
Vervallen aframingen baten en lasten groepsverblijf 't Laer in 2025	€ -10.930	€ 30.740	€ 41.670
Toelichting structurele mutaties:			
Loonstijging	€ 16.830		€ -16.830
Prijsmutatie		€ 5.000	€ 5.000
Doorwerking jaarrekening 2024	€ 20.000		€ -20.000
Ten gunste/laste van eigen reserves en voorzieningen			
Vervallen dekking eenmalige uitgaven 2025		€ -20.000	€ -20.000
Totalen	**€ 25.900**	**€ 15.740**	**€ -10.160**

3.1.4 Belangenbehartiging, beleid en participanten

Belangenbehartiging

Er zijn veel maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkelingen die de natuur en het landschap binnen en buiten het Goois Natuurreservaat direct of indirect raken. Het kan hierbij gaan om planprocedures, gebiedsprocessen en projecten die door overheden en andere partijen zijn gestart. Daarbij wordt regelmatig gevraagd om een actieve inbreng van GNR. Indien er raakvlakken zijn met ons werk, gaan we hierop in.
De insteek die wordt gekozen gaat altijd uit van het behouden en of versterken van de natuur-, de landschappelijke-, recreatieve en cultuurhistorische waarden van het Goois Natuurreservaat vanuit het motto "Koester ons groene thuis".
We doen dit met een duidelijke en zoveel mogelijk positieve en constructieve boodschap. Als de boodschap zich ervoor leent, dragen we deze boodschap uit zodat burgers en stakeholders zien

hoe we ons opstellen ten opzichte van ontwikkelingen. Dit draagt bij aan naamsbekendheid, zichtbaarheid, bewustwording en steun voor ons werk.

Hieronder staan een aantal projecten en processen waaraan GNR de komende jaren een bijdrage aan zal leveren:

Natuurverbindingen
Provincie Noord-Holland werkt gestaag door aan de planvorming voor de aanleg van de laatste grote natuurverbinding, de Westerheidebrug over de N525, die de Westerheide en de Zuiderheide met elkaar zal verbinden. GNR is hierbij nauw betrokken. De inspanningen zijn gericht om te komen tot een definitief ontwerp in 2025.

Daarnaast zet het GNR zich de komende jaren in om meer kleinere faunaverbindingen, zoals dassentunnels en amfibieëngoten, in de lokale wegen te realiseren of te optimaliseren. Hiertoe wordt in 2025 een ontsnipperingsplan opgesteld.

Water als basisvoorwaarde voor natuur
Alhoewel het Gooi een overwegend droog gebied is, speelt water een belangrijke rol in het Goois Natuurreservaat. Denk hierbij aan vennen, plassen, zanderijvaarten, poelen, natte heide en natte graslanden. Er zijn veel planten en diersoorten gebonden aan water. Water is dus essentieel uit een oogpunt van biodiversiteit. Er zijn de nodige zorgen over de waterbeschikbaarheid in de toekomst, ook voor de natuur.
GNR participeert in diverse onderzoeken rondom water zoals Ecohydrologisch onderzoek naar kwel Gooi en Vechtstreek, Wateraanvoer en aanvulling Gooi (WAAG) en Toekomstbestendige Heuvelrug, Gooi en Vechtstreek. Komende jaren worden vervolgonderzoeken uitgevoerd. Voor de GNR-inbreng ligt telkens de focus op het watersysteem van de gehele Gooi en Vechtstreek en de beschikbaarheid van voldoende (kwel)water van de goede kwaliteit voor de natuurgebieden in Gooi en Vechtstreek.
We brengen door middel van een deskundigenonderzoek in 2026-2027 de ecosysteemdiensten die het Goois Natuurreservaat vervult in beeld. Ook de financiële waarde van die ecosysteemdiensten worden in kaart gebracht.

Ruimtelijke ontwikkelingen
GNR is betrokken bij de diverse ruimtelijke plannen, processen en ontwikkelingen voor o.a. Driftweg Naarden, voormalig Tergooiziekenhuis Blaricum (Craibosch), Naarderbos en vm Philipslocatie Hilversum. Per situatie wordt bekeken in welke mate de natuur-, landschappelijke-, recreatieve en cultuurhistorische waarden in geding zijn en of er zich kansen voordoen voor verbeteringen. Als dat het geval is, worden de gezichtspunten en inzichten naar voren gebracht en indien zinvol in de media uitgedragen.

Programma Natuur, fase 2 (2025-2030)
Er zijn voorstellen ingediend voor Programma Natuur, fase 2; natuurherstel binnen natuurgebieden. Het betreft een vervolg op fase 1 namelijk bodemherstelmaatregelen en bestrijding van invasieve soorten. Mogelijk dat er zich ook mogelijkheden voordoen voor (eco)hydrologische verbeteringen van natuurgebieden zoals Zanderij Cruysbergen en Gijzenveen.

Gebiedsprocessen landelijk gebied
Door provincie Noord-Holland wordt het Provinciaal Programma Landelijk Gebied samengesteld; in dit kader zullen gebiedsprocessen worden gestart. Voor GNR is het gebiedsproces Gooi en Vechtstreek relevant. Het moet zicht gaan bieden op oplossingen van vraagstukken op het vlak van stikstof, water, klimaat, bosuitbreiding, recreatie e.d. Als er een gebiedsproces in Goois en Vechtstreek gaat worden opgestart, zal GNR daaraan naar alle waarschijnlijkheid deelnemen.

Netwerken
GNR werkt in een netwerk met andere partners waaronder die van de gezamenlijke terreinbeherende organisatie in Noord-Holland (TBO-NH) en belangenorganisaties zoals de Vrienden van 't Gooi. Er vindt voortdurend afstemming plaats over ontwikkelingen, (overheids-

)plannen en projecten op het provinciale en regionale niveau. Het TBO-NH organiseert jaarlijks een Nieuwjaar- en netwerkbijeenkomst voor bestuur en politiek waar GNR vertegenwoordigd is.

Provinciale Dialoogdag vrijwilligers in de natuur
Voor alle vrijwilligers die actief zijn in het natuur- en landschapsbeheer in Noord-Holland vindt jaarlijks een ontmoetingsbijeenkomst plaats. Er zijn diverse thema's en workshops waaraan vrijwilligers kunnen deelnemen. GNR neemt hieraan actief deel.

Stichting Steun Goois Natuurreservaat

De directeur-rentmeester is statutair adviserend lid van het bestuur van de Stichting Steun Goois Natuurreservaat. Zij is verantwoordelijk voor het inbrengen van het beleid van de Stichting Goois Natuurreservaat en het programmeren en aanvragen van doelgiften voor de uitvoering van projecten. De controller van het Goois Natuurreservaat is tevens controller van de Stichting Steun Goois Natuurreservaat. De belangrijkste inkomstenbron van Stichting Steun was tot en met 2024 de bijdrage van de NPL. Deze bijdrage werd uitgekeerd op basis van een tripartite overeenkomst tussen GNR, NPL en Stichting Steun. Deze is per 31 december 2024 geëindigd.

LandschappenNL

Halverwege 2024 heeft GNR zich aangesloten bij de koepel van provinciale landschappen. Het belang is lobby op voor GNR relevante onderwerpen op rijksniveau, kennis uitwisseling, deelname gezamenlijke campagnes en continuering geldstroom van de NPL. Vanaf 2025 verkrijgt GNR de NPL-bijdrage dan ook via LandschappenNL De bijdrage wordt overgemaakt op rekening van GNR en is binnen de begroting van GNR ondergebracht in de bestemmingsfonds investeringen en projecten. Hierdoor kan GNR zelf beslissen over de inzet van deze middelen bij investeringen en projecten

Bestuur en de participantenbijdragen

De stichting heeft eigen inkomsten uit pachten, huren, vergunningen, incidentele houtverkopen, vergoedingen voor werken voor derden, subsidies, giften van de Stichting Steun Goois Natuurreservaat, NPL-bijdrage via LandschappenNL, schenkingen en de verkoop van producten als fiets- en wandelboekjes.
Daarnaast wordt het werk van het Goois Natuurreservaat mogelijk gemaakt door de bijdragen van de participanten aan de begroting van de stichting. De bijdragen van de participanten vormen, samen met de subsidie op basis van de Subsidieregeling Natuur en Landschapsbeheer (welke verantwoord is onder Natuurbeheer en Recreatie), de belangrijkste financiële basis voor het dagelijks beheer van de natuurterreinen.

We zetten ons in voor blijvende open contactlijnen met de gemeenten, de gemeenteraden en met de raadsleden. Dat kan zijn bij de behandeling van de begroting, jaarverslag en jaarrekening in de raadscommissies maar ook tussentijds naar gelang het onderwerp en de aanleiding. We organiseren ten minste één keer per jaar een bijeenkomst voor raadsleden om de contacten te onderhouden en hen de gelegenheid te bieden iets meer te weten te komen over de praktijk van het beheer van natuur en landschap in het Gooi.

Rechtspositie

De Stichting Goois Natuurreservaat volgt de rechtspositie van de provincie Noord-Holland, de CAO Provinciale sector. In dat kader wordt opgemerkt dat er geen medewerkers zijn die in 2025 een inkomen genieten die boven de wettelijke norm ligt, zoals opgenomen in artikel 2.3 lid 1 van de Wet Normering Topinkomens (semi) publieke sector. Een actuele versie van de CAO is te vinden op de site van het Inter Provinciaal Overleg (IPO), www.ipo.nl/publicaties.

Financiën

Belangenbehartiging, beleid en participanten	begroting 2026		
	REK 2024	B2025 G	B2026
Totale lasten regulier	€ 1.809.724	€ 1.842.990	€ 1.877.000
Totale baten regulier	€ 3.606.394	€ 3.675.820	€ 3.790.570
Saldo regulier	**€ 1.796.670**	**€ 1.832.830**	**€ 1.913.570**
Totale lasten incidenteel	€ 90.000	€ 25.000	€ 25.000
Totale baten incidenteel	€ -	€ 1.040.000	€ 900.000
Saldo incidenteel	**€ -90.000**	**€ 1.015.000**	**€ 875.000**
Saldo voor mutaties reserves	**€ 1.706.670**	**€ 2.847.830**	**€ 2.788.570**
Toevoeging aan reserve	€ -	€ 950.000	€ 850.000
Onttrekking aan reserve	€ 90.000	€ 25.000	€ 25.000
Saldo na mutaties reserves	**€ 1.796.670**	**€ 1.922.830**	**€ 1.963.570**

Toelichting mutatie t.o.v. 2025 gewijzigd

Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
Toelichting éénmalige mutaties:			
Vervallen eenmalige verhoging NPL bijdrage		€ -100.000	€ -100.000
Toelichting structurele mutaties:			
Loonstijging	€ 30.660		€ -30.660
Prijsmutatie	€ 3.350		€ -3.350
Overheveling deel uitgaven van programma Communicatie, educatie etc			
Toename participantenbijdrage loon/prijsmutatie 2026		€ 114.750	€ 114.750
Ten laste van eigen reserves en voorzieningen			
Vervallen eenmalige hogere dotatie fonds extra investeringen/projecten	€ -100.000		€ 100.000
Vervallen raming rente baten 2025		€ -40.000	
Totalen	**€ -65.990**	**€ -25.250**	**€ 40.740**

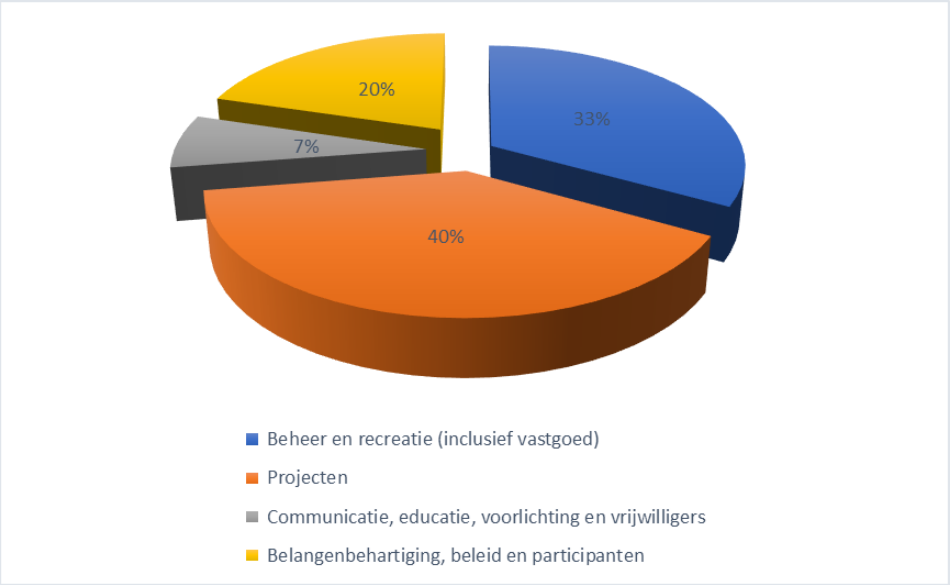
3.1.5 Recapitulatie programma's 2026

Hieronder volgt een verkort overzicht van de uitgaven en inkomsten per programma en de eventueel geraamde reserve mutaties. Het totaal sluit weer aan bij het totaal van de staat van baten en lasten ingedeeld naar kostensoorten.

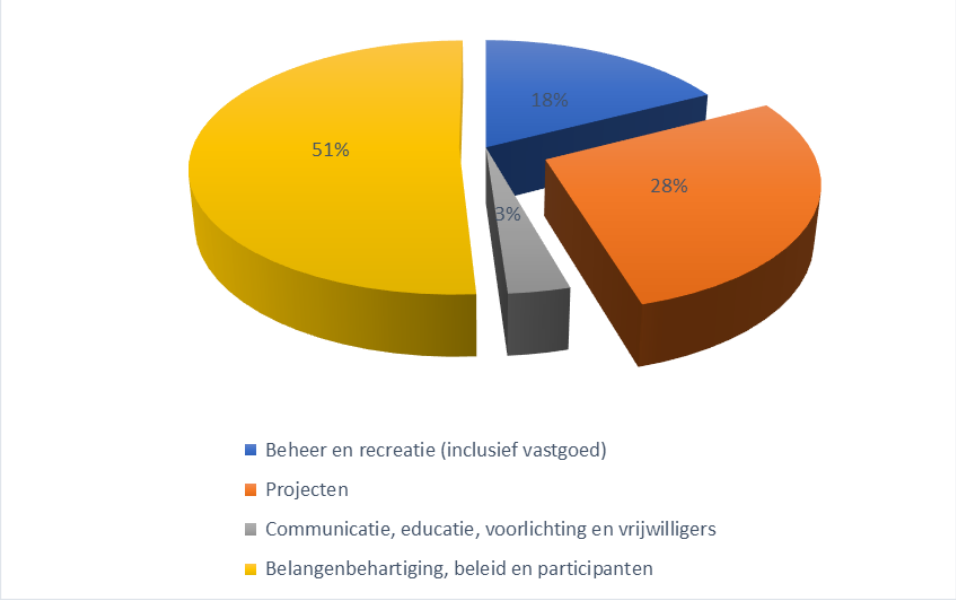
Recapitulatie programma's
naar uitgaven en inkomsten

	Uitgaven	Inkomsten	Saldo	Mutaties reserves	Saldo na mutaties reserve
Beheer en recreatie (inclusief vastgoed)	€ 3.101.685	€ 1.604.160	€ -1.497.525	€ 27.520	€ -1.525.045
Projecten	€ 3.699.064	€ 2.585.244	€ -1.113.820	€ -1.050.000	€ -63.820
Communicatie, educatie, voorlichting en vrijwilligers	€ 671.425	€ 296.720	€ -374.705	€ -	€ -374.705
Belangenbehartiging, beleid en participanten	€ 1.902.000	€ 4.690.570	€ 2.788.570	€ 825.000	€ 1.963.570
	€ 9.374.174	**€ 9.176.694**	**€ -197.480**	**€ -197.480**	**€ -**

Uitgaven 2026 per programma (exclusief reservemutaties)

Inkomsten 2026 per programma (exclusief reservemutaties)

3.1.6. Meerjarenramingen (inclusief projectenprogramma) 2026 tot en met 2029

Hieronder wordt per programma het meerjarenperspectief geschetst. De ramingen zijn ten opzichte van het begrotingsjaar in constante prijzen opgenomen. Het GNR verwerkt in het meerjarenperspectief geen nieuw beleid. Uitgangspunt is dat nieuwe initiatieven binnen het bestaande budgettaire kader worden uitgevoerd.

De jaarlijkse mutaties als gevolg van loon- en prijsstijgingen worden telkens verwerkt in het 1e jaar van de meerjarenramingen.

Meerjarenramingen 2026-2029 **Uitgaven:** *in € 1.000 prijspeil 2026*		**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Natuurbeheer en recreatie (inclusief vastgoed)					
structureel	regulier	€ 3.129,2	€ 3.129,2	€ 3.129,2	€ 3.129,2
incidenteel		€ -	€ -	€ -	€ -
	totaal uitgaven Natuurbeheer en recreatie	€ 3.129,2	€ 3.129,2	€ 3.129,2	€ 3.129,2
Projecten					
structureel	regulier	€ 248,1	€ 248,1	€ 248,1	€ 248,1
incidenteel	projectenprogramma	€ 3.451,0	€ 765,8	€ 4.315,7	€ 815,7
	totaal uitgaven Projecten	€ 3.699,1	€ 1.013,9	€ 4.563,8	€ 1.063,8
Communicatie, educatie, voorlichting en vrijwilligers					
structureel	regulier	€ 671,4	€ 671,4	€ 671,4	€ 671,4
incidenteel		€ -	€ -	€ -	€ -
	totaal uitgaven Communicatie, educatie....	€ 671,4	€ 671,4	€ 671,4	€ 671,4
Belangenbehartiging, beleid en participanten					
structureel	regulier	€ 1.877,0	€ 1.877,0	€ 1.877,0	€ 1.877,0
incidenteel	uitvoering ICT visie	€ 25,0	€ 25,0	€ -	€ -
	dotatie fonds extra investeringen/projecten (NPL	€ 850,0	€ 850,0	€ 850	€ 850
	totaal uitgaven Bestuursondersteuning, ...	€ 2.752,0	€ 2.752,0	€ 2.727,0	€ 2.727,0
Totale lasten		**€ 10.251,7**	**€ 7.566,5**	**€ 11.091,4**	**€ 7.591,4**

Meerjarenramingen 2026-2029 **Inkomsten:** *in € 1.000 prijspeil 2026*		**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Natuurbeheer en recreatie (inclusief vastgoed)					
structureel	regulier	€ 1.604,2	€ 1.604,2	€ 1.604,2	€ 1.604,2
incidenteel		€ -	€ -	€ -	€ -
	totaal inkomsten Natuurbeheer en recreatie	€ 1.604,2	€ 1.604,2	€ 1.604,2	€ 1.604,2
Projecten					
structureel	regulier				
incidenteel	projectenprogramma	€ 3.635,2	€ 950,0	€ 4.500,0	€ 1.000,0
	totaal inkomsten Projecten	€ 3.635,2	€ 950,0	€ 4.500,0	€ 1.000,0
Communicatie, educatie, voorlichting en vrijwilligers					
structureel	regulier	€ 296,7	€ 296,7	€ 296,7	€ 296,7
incidenteel		€ -	€ -	€ -	€ -
	totaal inkomsten Communicatie, ...	€ 296,7	€ 296,7	€ 296,7	€ 296,7
Belangenbehartiging, beleid en participanten					
structureel	participantenbijdragen	€ 3.786,3	€ 3.786,3	€ 3.786,3	€ 3.786,3
	overige	€ 4,2	€ 4,2	€ 4,2	€ 4,2
incidenteel	bijdrage NPL	€ 900,0	€ 900,0	€ 900,0	€ 900,0
	aanwending algemene reserve	€ 25,0	€ 25,0	€ -	€ -
	totaal inkomsten Bestuursondersteuning....	€ 4.715,6	€ 4.715,6	€ 4.690,6	€ 4.690,6
Totale baten		**€ 10.251,7**	**€ 7.566,5**	**€ 11.091,5**	**€ 7.591,5**

3.1.7 Begroting van baten en lasten DAEB en niet-DAEB activiteiten

Behalve de indeling naar programma's en naar kosten en opbrengstsoorten kan de begroting van het GNR ook ingedeeld worden naar activiteiten Diensten van Algemeen Economisch Belang(DAEB) en Niet DAEB activiteiten. Het onderscheid wordt gemaakt om te voorkomen dat de participantenbijdrage als ongeoorloofde staatsteun worden aangemerkt. De Niet-DAEB activiteiten mogen namelijk niet worden gesubsidieerd. Uit onderstaande staat is af te lezen dat de Niet-DAEB activiteiten inkomsten genereren om de DAEB mede mogelijk te maken.

bedragen in € 1

	DAEB		niet-DAEB		Totalen	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Natuurbeheer en recreatie (inclusief vastgoed)	€ 2.954.850	€ 1.080.970	€ 174.355	€ 523.190	€ 3.129.205	€ 1.604.160
Projecten	€ 3.699.064	€ 3.635.244	€ -	€ -	€ 3.699.064	€ 3.635.244
Communicatie, educatie, voorlichting en vrijwilligers	€ 639.755	€ 252.490	€ 31.670	€ 44.230	€ 671.425	€ 296.720
Belangenbehartiging, beleid en participanten	€ 2.752.000	€ 4.715.570	€ -	€ -	€ 2.752.000	€ 4.715.570
Totalen	**€ 10.045.669**	**€ 9.684.274**	**€ 206.025**	**€ 567.420**	**€ 10.251.694**	**€ 10.251.694**

3.2 Begroting naar baten en lasten en geprognotiseerde balans 2026

3.2.1 Begroting 2026 op basis van baten en lasten model volgens de RJ 650

De begroting van het GNR wordt gepresenteerd naar twee inzichten de zogenaamde functionele indeling en de categoriale indeling. De inhoudelijke programma's geven de functionele indeling weer. De staat van baten en lasten geeft de indeling weer naar herkomst en besteding. De jaarrekening van het GNR wordt opgesteld conform de richtlijn 650 van de Raad voor de Jaarverslaggeving, die dit model voorschrijft en tevens is het Model toelichting bestedingen toegevoegd conform de richtlijn RJ 650.

STAAT VAN BATEN EN LASTEN (RJ 650)

		Begroting na wijz. 2025		Begroting 2026
Baten				
Baten van particulieren		294.020		94.020
Baten van bedrijven		25.000		25.000
Baten van loterijorganisaties		1.000.000		900.000
Baten van subsidies van overheden		5.437.160		5.306.810
Baten van andere org.zonder winststreven		173.500		81.078
Baten uit bezit		391.675		465.140
Totaal van de geworven baten		7.321.355		6.872.048
Baten als tegenprestatie voor producten/diensten		99.240		111.080
Overige baten		0		0
Consolidatie Steunstichting		719.180		2.041.900
Bijzondere baten				
Verkoop van activa		0		0
Mutatie onderhanden werk projecten				
Per saldo toe-/afname ohw projecten		-136.400		151.666
Totaal van de baten		**8.003.375**		**9.176.694**
Lasten				
Besteed aan doelstellingen				
Beheer en openstelling gebieden	3.392.191		3.285.658	
Verwerving	19.363		20.146	
Draagvlak, profilering en vrijwilligers	522.759		545.895	
Strategie, beleid & belangenbehartiging	449.065		452.059	
Instandhouding gebouwen	199.700		202.419	
Projecten	2.365.836		3.732.529	
Totaal van bestedingen aan doelstellingen		6.948.914		8.238.706
Wervingskosten	173.390		178.223	
Kosten beheer en administratie	936.981		957.245	
		1.110.371		1.135.468
Totaal van de lasten		**8.059.285**		**9.374.174**
Saldo voor financiële baten en lasten		**-55.910**		**-197.480**
Resultaat financiële baten en lasten		40.000		0
Saldo van baten en lasten voor resultaat bestemming		**-15.910**		**-197.480**

Geprognotiseerde resultaat bestemming van de begrotingsjaren 2025 en 2026

Resultaat bestemming	1/1/2025	bij	af	1-1-2026	bij	af	31/12/2026
Continuïteitsreserve:							
Algemene Egalisatie reserve	145.796		-25.000	120.796		-25.000	95.796
Bestemmingsreserves:							
a. Reserve Natuurbeheer	1.012.208	5.490	-148.000	869.698	5.630		875.328
b. Reserve gebouwd vastgoed	3.214.223		-250.000	2.964.223		-500.000	2.464.223
c. Reserve vervanging materieel RPV	83.544	11.600		95.144	21.890		117.034
d. Reserve beleid en communicatie/draagvlak	189.964	0	-20.000	169.964	0	0	169.964
Bestemmingsfondsen:							
a. Exploitatie Infoschuur	35.704	0	0	35.704	0	0	35.704
b. Verwerving, 1e inrichting en onderhoud verweving	258.980	0	0	258.980	0	0	258.980
c. Natuurontwikkeling/bosverrijking *1	0	0	0	0	0	0	0
d. Extra investeringen/projecten (NPL/private gelden)	101.635	960.000	-550.000	511.635	850.000	-550.000	811.635
	5.042.054	977.090	-993.000	5.026.144	877.520	-1.075.000	4.828.664

*1 Fonds is per 31/12/2024 opgeheven en het saldo overgebracht naar fonds Extra investeringen/projecten (NPL/private gelden)

Model toelichting bestedingen (RJ 650)

Bestemming	Doelstelling						Wervingskosten			Beheer en administratie	2026	2025	2024
	Beheer en openstelling gebieden	Verwerving	Educatie, draagvlak, profilering en vrijwilligers	Strategie, beleid & belangen behartiging	Instand-houding gebouwen	Projecten	Eigen fondsen-werving	Gezamen-lijke acties	Acties derden		Begroot	Begroting na wijziging	Werkelijk
Verstrekte projectsubsidies en bijdragen											**0**	0	0
Afdrachten aan verbonden organisaties											**0**	0	0
Grondzaken, aankopen en verwervingen						427.100					**427.100**	0	69.633
Uitbesteed werk	1.217.575		228.835	21.830	160.885	3.023.874	70.260				**4.723.259**	3.988.050	3.026.911
ICT	106.766		29.118	29.118		19.412	9.706			58.236	**252.356**	243.196	242.589
Personeelskosten	1.677.908	20.146	276.168	392.344	30.219	256.074	95.559			677.550	**3.425.968**	3.290.664	3.448.773
Huisvestingskosten	0									71.880	**71.880**	71.880	51.800
Kantoor- en algemene kosten	135.719		7.714	8.767		6.069	2.698			143.903	**304.870**	301.537	229.604
Afschrijving	147.690		4.060		11.315					5.675	**168.740**	163.960	130.623
Totaal	3.285.658	20.146	545.895	452.059	202.419	3.732.529	178.223	0	0	957.244	**9.374.173**	8.059.287	7.199.933
bedragen in €													Afrondingsverschillen zijn mogelijk

3.2.2 Geprognotiseerde balans 2026

GEPRONOTISEERDE BALANS NA RESULTAATBESTEMMING PER 31 DECEMBER

bedragen x € 1.000

	2026		2025			2026		2025	
	€	€	€	€		€	€	€	€
ACTIVA					**PASSIVA**				
Vaste activa					**Eigen vermogen**				
Materiële vaste activa	850,0		730,0		Kapitaal	0,3		0,3	
					Algemene reserve	95,8		120,8	
					Bestemmingsreserves	3.626,5		4.099,0	
					Bestemmingsfonds	1.106,3		806,3	
		850,0		730,0			4.828,9		5.026,4
					Voorzieningen				
					Voorziening ww verplichtingen personeel	198,9		198,9	
							198,9		198,9
Vlottende activa					**Kortlopende schulden**				
Vorderingen en overlopende activa	1.200,0		1.200,0		Crediteuren	275,0		300,0	
Liquide middelen	3.472,8		3.761,6		Overloop verlofrechten personeel	120,0		116,3	
Onderhanden werk projecten	150,0		200,0		Overige schulden en overlopende passiva	250,0		250,0	
		4.822,8		5.161,6			645,0		666,3
		5.672,8		5.891,6			5.672,8		5.891,6

3.2.3 Financiële kengetalen 2026

Overzicht diverse kengetallen	
bedragen x € 1.000	
Vlottende activa	4.822,8
Vaste schulden	198,9
Vlottende schuld	645,0
Totaal eigen vermogen	4.828,9
Totaal vreemd vermogen	843,9
Balanstotaal	5.672,8
Structurele lasten	5.898,2
Structurele baten	5.691,5
Structurele toevoeging reserves	27,5
Incidentele lasten	4.351,0
Incidentele baten	4.535,2
Netto schuldquote	-67,3%
Netto schuldquote (gecorrigeerd voor verstrekte leningen)	-67,3%
Solvabiliteitsratio	85,1%
Structurele exploitatieruimte	0,0%

De netto schuldquote geeft het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen weer. Als de schuld lager is dan het totaal van de jaarlijkse baten wordt dit voldoende geacht (kleiner dan 100%), wanneer het totaal van de schuld meer dan 30% boven de jaarlijkse baten uitkomt (groter dan 130%), dan is dit onvoldoende. Een negatieve ratio voldoet daarmee ruim aan de norm.

De solvabiliteitsratio, ook wel de verhouding van eigen vermogen ten opzichte van het balanstotaal, geeft aan in hoeverre een organisatie in staat is om aan zijn financiële verplichtingen te kunnen voldoen. Een ratio van hoger dan 50% wordt in de regel als voldoende beschouwd.

Het kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. Een ratio groter dan 0,6% is acceptabel. De stichting voldoet niet aan deze norm. Om niet onnodig beslag op middelen te leggen is er in het verleden voor gekozen geen post onvoorzien in de begroting op te nemen. In het verleden was daarvoor de argumentatie dat een dergelijke post onmiddellijk een toename van de participantenbijdrage tot gevolg zou hebben.

4. Risicoparagraaf 2026

Personeel

De stichting is qua rechtsvorm een particuliere stichting. De rechtspositie van het personeel is gebaseerd op de rechtspositie van de provincie. Dit houdt in dat de stichting in het kader van de sociale zekerheid aangemerkt wordt als een zogenaamde 'eigenrisicodrager' en dat het personeel voor de pensioenvoorziening is ondergebracht bij de APG-groep (voorheen ABP).

Het eigen risicodragerschap brengt, zoals het woord al aangeeft, de nodige risico's met zich mee. Bij ontslag of beëindiging van een dienstverband van een personeelslid, ook als gevolg van het van rechtswege ophouden van het dienstverband (aanstelling voor bepaalde tijd), houdt dit in dat de WW-uitkeringslasten ten laste komen van de stichting. In de CAO is afgesproken dat afhankelijk van het arbeidsverleden en de leeftijd van de betrokkene, deze uitkering maximaal 36 maanden kan duren. Ter afdekking van deze risico's is in 2016 hiervoor een voorziening ingesteld, ultimo 2024 is een bedrag van ruim € 198.000 beschikbaar en lopen er geen verplichtingen tot WW-betaling.

De stichting is ook eigen risicodrager voor (langdurig) ziekteverzuim. Uit eerder onderzoek is gebleken dat het niet rendabel is om hiervoor een verzekering af te sluiten. Voor vervanging wegens (langdurige) ziekte is binnen de exploitatie geen bedrag opgenomen. Gelet op de grootte van de organisatie kan dit vooral gevolgen hebben voor de dagelijkse bedrijfsvoering. Bij een aantal (langdurige) ziektegevallen tegelijkertijd bestaat het risico dat werkzaamheden niet meer uitgevoerd worden en toezicht en handhaving in de terreinen noodgedwongen zullen moeten worden verminderd, dan wel moeten worden uitbesteed.

Projecten

De projectuitvoering kent een aantal risico's, te weten:

1. De eigen bijdrage voor de uitvoering van de projecten en een deel van de werkzaamheden van het projectenbureau verkrijgt de stichting Goois Natuurreservaat onder meer via de stichting Steun Goois Natuurreservaat, LandschappenNL (jaarlijkse NPL bijdrage) en private donateurs. De jaarlijkse bijdrage van Nationale Postcode Loterij (via LandschappenNL) is een substantieel bedrag. Mochten de omzetresultaten van de Nationale Postcode loterij tegenvallen en of LandschappenNL zal niet meer als benificiant aangemerkt worden, zullen de ambities voor het realiseren van projecten in overeenstemming met de dan beschikbare middelen moeten worden bijgesteld.
2. Veel van deze projecten kennen behalve de eigen bijdrage ook subsidies en bijdragen van derden. Deze zijn gebaseerd op vooraf ingediende kostenramingen. Eventuele overschrijdingen bij de uitvoering zijn veelal niet verrekenbaar en komen voor risico en rekening van de stichting Goois Natuurreservaat. Voor de afdekking van dit risico wordt een bedrag in het bestemmingsfonds Extra investering/projecten (NPL bijdragen/private gelden) aangehouden.

Subsidie Natuur- en Landschapsbeheer

Medio 2023 hebben wij de subsidiebeschikking ontvangen van de Provincie Noord-Holland met betrekking tot de vaststelling van de SNL-subsidie voor de periode 2023-2028. Ten opzichte van de gewijzigde beschikking over de periode 2017-2022 is de jaarlijkse subsidie fors verhoogd.

De hogere subsidie voornamelijk veroorzaakt doordat bij de nieuwe aanvraag van subsidie de natuurbeheer- en landschapsbeheertypen (waarop het subsidiebedrag is gebaseerd) beter gespecificeerd zijn, als gevolg van ons in gebruik genomen Beheer Registratie Systeem en hogere subsidiebedragen (i.v.m. prijsindexatie) per type. Op het onderdeel landschapsbeheer ontvangen we jaarlijks meer, maar ook de jaarlijkse bijdragen voor natuurbeheer, openstelling en toezicht, voorzieningen en begrazing zijn verhoogd.

Hier tegenover staan ook verplichtingen om op grond van de ingediende aanvraag het hogere kwaliteitsniveau van onderhoud te garanderen. Zo ontvangen we bijvoorbeeld fors hogere subsidie voor het beheer van lanen. Om aan de kwaliteitseisen hiervan te voldoen zijn ook de geraamde budgetten voor onderhoud verhoogd. De meer gespecificeerde beheerregistratie vraagt ook een specifieker beheer waarbij meer detail en variatie wordt toegepast. Dit is in lijn met onze beheervisie en beheerplan, maar leidt ook tot verhoogde beheerkosten.

Het openstellingsdeel is ingezet, conform het beleidsplan voor structurele voor de uitbreiding van de boswachtersformatie van 4 naar 6 fte.

Het GNR is gecertificeerd door de Stichting Certificering SNL op grond van een Kwaliteitshandboek gebaseerd op de certificeringsvereisten. Hierdoor ontvangen we de SNL-bijdrage lumpsum en hoeven we niet gespecificeerd te verantwoorden. We worden hierop periodiek geaudit ten aanzien van onze processen, producten en systemen. Daarnaast draagt de door ons uitgevoerde SNL-monitoring bij aan het inzichtelijk maken van de behaalde natuurdoelen.
Bij verlies van het certificaat is er risico van terugbetaling en intense verantwoording. De laatste audit heeft in 2024 plaatsgevonden en er waren geen op- of aanmerkingen. Het risico voor de huidige beheerperiode is daarmee nagenoeg teruggebracht tot nihil.

BTW Compensatiefonds

Jaarlijks wordt er door het GNR een opstelling gemaakt waarin de 'door te schuiven BTW' aan de participanten is opgenomen. Bij het opstellen van dit overzicht wordt rekening gehouden met de aard van de BTW en de mogelijkheid om deze BTW via het BTW-compensatiefonds te verwerken bij de participanten. De huidige transparantiemethode is opgenomen in paragraaf 3.2 van het besluit van de Staatsecretaris van Financiën van 24 december 2020, nr. 2020-249875, Stcrt. 2020, nr. 62965.
Dit houdt in dat een deel van de door de Stichting Goois Natuurreservaat betaalde omzetbelasting momenteel verrekend wordt door de participanten van het Goois Natuurreservaat.
Hoewel er op dit moment geen signalen/aanwijzingen zijn dat het huidige rijksbeleid op korte termijn gewijzigd gaat worden, is er altijd de mogelijkheid dat als gevolg van gewijzigde inzichten op rijksniveau, de BTW in de toekomst niet meer kan worden doorgeschoven. Hoewel deze onzekerheid niet direct een risico voor de stichting inhoudt, betreft dit wel een mogelijk risico voor de participanten en daarmee toch een indirect risico voor de stichting.

5. Ontwikkeling participantenbijdragen

De Gooise gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen en Laren, Amsterdam en provincie Noord-Holland werkten sinds 1932 in de Stichting Goois Natuurreservaat samen in het belang van duurzame instandhouding van het natuurgebied Goois Natuurreservaat. Sinds 1 januari 2021 nemen de gemeente Amsterdam en de provincie Noord-Holland geen deel meer in de stichting.
De afhandeling van deze uittreding is eind 2023 definitief afgerond. De uittreedsom is naar rato van de inwoneraantallen over de participanten verdeeld en er is een nieuwe samenwerkingsovereenkomst tot stand gekomen en ondertekend door de deelnemende gemeenten en Stichting Goois Natuurreservaat waarin de berekeningsbasis is opgenomen voor de participantenbijdrage.

bedragen in €	Jaar	Uitgangs-punt	loon/prijs stijging	bijdrage beheer	aanpassing	bijdrage totaal
	2021	3.265.500	77.040	3.342.540	-	3.342.540
	2022	3.342.540	31.000	3.373.540	101.210-	3.272.330
	2023	3.272.330	46.750	3.319.080		3.319.080
	2024	3.319.080	200.270	3.519.350		3.519.350
	begroting 2025	3.519.350	152.240	3.671.590		3.671.590
	begroting 2026	3.671.590	114.750	3.786.340		3.786.340

De berekende participantenbijdrage voor het 2026 wordt als volgt verdeeld:

Bijdragen participanten 2026	**Bijdrage** (in €)
Participantenbijdrage 2026	3.786.340
Bijdragen participanten	**3.786.340**

Verdeling Gooise gemeenten **reguliere bijdrage**	**Inwoners per 01-01-25 *1**	**Bijdrage** (in €)
Gemeente Blaricum	12.951	221.900
Gemeente Gooise Meren	61.015	1.045.410
Gemeente Hilversum	94.351	1.616.580
Gemeente Huizen	41.197	705.860
Gemeente Laren	11.474	196.590
Bijdragen Gooise gemeenten	**220.988**	**3.786.340**

**1 voorlopige CBS cijfers gepubliceerd per 04-03-2025*

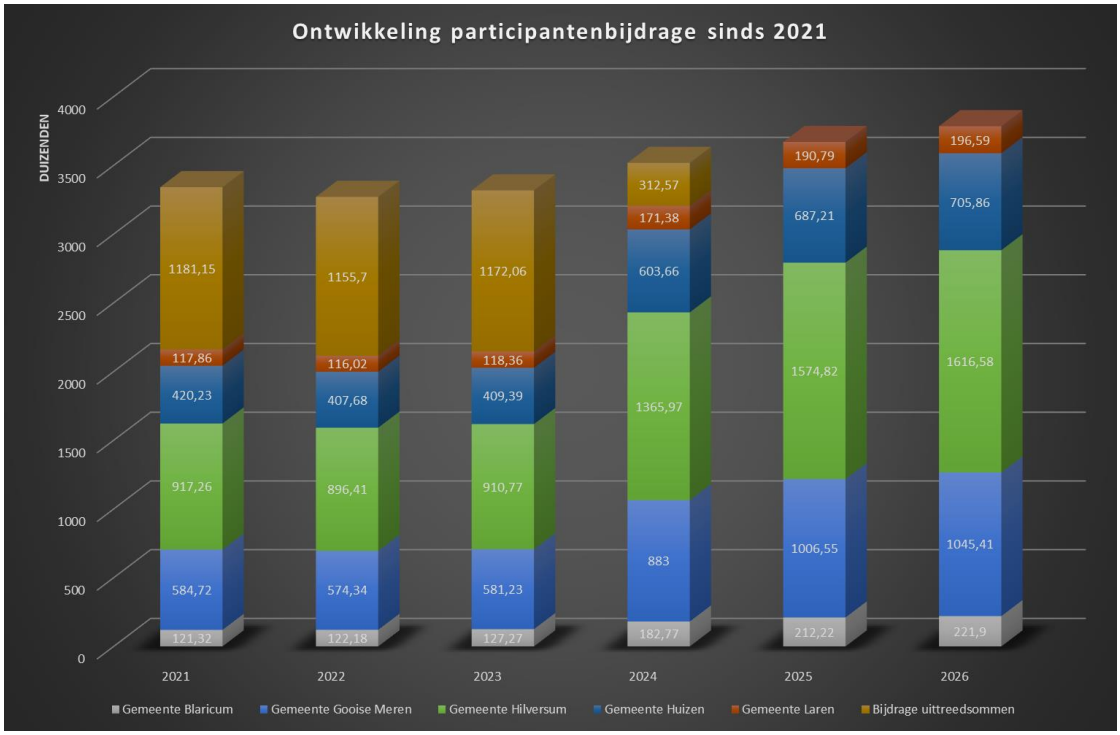
Ontwikkeling participantenbijdrage 2026 ten opzichte van 2025

in €	**Bijdrage 2026**	**Bijdrage 2025**	*Mutatie t.o.v. 2025*	***% stijging t.o.v. 2025***
Gemeente Blaricum	**221.900**	212.220	*9.680*	*4,56%*
Gemeente Gooise Meren	**1.045.410**	1.006.550	*38.860*	*3,86%*
Gemeente Hilversum	**1.616.580**	1.574.820	*41.760*	*2,65%*
Gemeente Huizen	**705.860**	687.210	*18.650*	*2,71%*
Gemeente Laren	**196.590**	190.790	*5.800*	*3,04%*
totalen	**3.786.340**	3.671.590	*114.750*	*3,13%*

Toelichting ontwikkeling participantenbijdrage per individuele participant

De totale participantenbijdrage stijgt met gemiddeld met 3,1% , echter per individuele participant variëren de percentages van +2,7% (Hilversum) tot + 4,5% (Blaricum). Deze verschillen worden veroorzaakt door het feit dat de totaal berekende participantenbijdrage wordt verdeeld volgens de inwoneraantallen per deelnemende participant. De groei van het inwoner aantal is niet gelijkmatig over alle participanten verdeeld.

Deze verschillen komen ook tot uitdrukking in de verschillende stijgingspercentages per participant.

6. BTW-compensatie 2026

De stichting wordt in het kader van de BTW-compensatie als samenwerkingsverband gezien dat met betrekking tot de omzetbelasting de transparantieregeling mag toepassen. Dit houdt in dat de door de Stichting Goois Natuurreservaat betaalde omzetbelasting verrekend kan worden door de participanten van het Goois Natuurreservaat. Ter indicatie is in onderstaande tabellen een schatting opgenomen van de omzetbelasting in 2026.
Met name het geraamde bedrag uit projecten neemt naar verwachting de komende jaren toe, als gevolg van het uitvoeren van grotere projecten, maar kent daarbij ook een hoge mate van onzekerheid.

Raming doorschuif BTW 2026 Goois Natuurreservaat					**doorschuif BTW**
Betaalde BTW, exploitatie					**350.000**
Betaalde BTW, projecten *1					***350.000***
				Totaal	**700.000**
Participanten	**Bijdrage GNR 2026**	**verstrekte subsidies projecten**	**totaal**	**percentage**	**verdeling**
Gemeente Blaricum	221.900		221.900	5,86%	**41.020**
Gemeente Gooise Meren	1.045.410		1.045.410	27,61%	**193.270**
Gemeente Hilversum	1.616.580		1.616.580	42,70%	**298.870**
Gemeente Huizen	705.860		705.860	18,64%	**130.500**
Gemeente Laren	196.590		196.590	5,19%	**36.340**
Totaal	**3.786.340**	**-**	**3.786.340**	**100,00%**	**700.000**

**1 op basis van voorgenomen projecten, wanneer projecten niet doorgaan of uitgesteld worden zal het bedrag navenant lager zijn.*

Bijlage 1

Projectenprogramma GNR 2025-2028

		Kosten	Dekking kosten				Realisatie		Meerjarenraming 2025-2028					
Projecten in uitvoering		Raming kosten project	Bijdrage Steun	Bijdrage andere partijen	Bestemmingsfonds extr.invest/proj.	Ten laste van eigen middelen/reserves	Realisatie t/m 31-12-2024	Uitgaven 2025	Raming € 2025	mut.1e wijziging	Raming € 2025	Raming € 2026	Raming € 2027	Raming € 2028
Natuurverbinding Hoorneboeg	40900	1.714.000	769.000	425.000		520.000	485.659		87.000		87.000	52.000	66.500	66.500
Hilversums Wasmeer (Waterparel)	40907	450.000	100.000	350.000		0	8.132							
Sub-totaal projecten 40900 en 40907 in 1 projectuitvoering		*2.164.000*	*869.000*	*775.000*		*520.000*	*493.791*	*0*	*87.000*	*0*	*87.000*	*52.000*	*66.500*	*66.500*
Verwerving compensatiegronden A27 Huydecopersweg	40901	427.078	241.000	186.078		0	0		0		0	427.078	0	0
Natuurverbinding Laarderhoogt	40902	654.000	354.000	300.000		0	122.181		50.000		50.000	50.000	50.000	50.000
Natuurherstel programma Natuur	40915	1.400.000	0	1.400.000		0	610.498		400.000		400.000	389.500	0	0
Speelbos Sijsjesberg	40971	65.000	0	65.000		0	28.334		0		0	36.666	0	0
Educatievisie uitvoeringsprogramma	40975	200.000	0	200.000		0	150.645		59.600	-10.200	49.400	0	0	0
Vrijwilligerskleding	40976	50.000	50.000	0		0	46.644		0	3.350	3.350	0	0	0
Nieuwbouw groepsverblijf 't Laer	40977	1.963.500	1.863.500	100.000		0	83.524		1.300.000	-1.050.000	250.000	1.630.000	0	0
Vernieuwing Voetstappenpad	40964	83.000	0	70.000		13.000	42.267		23.000	17.700	40.700	0	0	0
Strekken toerit fietstunnel N525 La Place	40954	225.000	0	225.000		0	50.423		0	174.600	174.600	0	0	0
Terreinbebording	40974	616.000	562.000	0		54.000	191.838		197.660	226.500	424.160	0	0	0
Huisvesting GNR (voorbereiding fase)	40981	34.500	0	0		34.500	34.960		0		0	0	0	0
Parkeer- en dagrecreatieterreinen (voorbereiding fase)	40401	42.300	0	0		42.300	49.907		0		0	0	0	0
Parkeer- en dagrecreatieterreinen (realisatie fase 1)	40402	1.100.000	0	pm	1.100.000		0		0	550.000	550.000	550.000	0	0
Projecten in opstartfase														
Huisvesting GNR (voorbereiding fase 2)	40801	750.000	0	pm		750.000			0	250.000	250.000	500.000	pm	pm
Inrichting omgeving schaapskooi Blaricum		pm	pm	pm		pm			pm		pm	pm	pm	pm
Inrichting GEM Crailo		pm	pm	pm		pm			pm		pm	pm	pm	pm
Projectenideeën														
Toelopen Natuurbrug N525		pm	pm	pm		pm			pm		pm	pm	pm	pm
Schaapskooi Laren		pm	pm	pm		pm			pm		pm	pm	pm	pm
Duurzaamheidsmaatregelen		pm	pm	pm		pm			pm		pm	pm	pm	pm
Watertoren Laren		pm	pm	pm		pm			pm		pm	pm	pm	pm
Afwaardering landbouwgronden SKNL		pm	pm	pm		pm			pm		pm	pm	pm	pm
Educatieprojecten 2.0		pm	pm	pm		pm			pm		pm	pm	pm	pm
Poelenprogramma		pm	pm	pm		pm			pm		pm	pm	pm	pm
Projecten genoemd in programma Groen PNH 2021-2025														
Natuurontwikkeling Dassenveld 8ha		pm	pm	pm		pm			pm		pm	pm	pm	
Totaal		9.774.378	3.939.500	3.321.078		1.413.800	1.905.012	0	2.117.260	161.950	2.279.210	3.635.244	116.500	116.500